

De små steder: Vejby-Tilsvilde

Vejby-Tilsvilde-kredsen begyndte som husmenighed for 31 år siden. Cirka 30 personer i alle aldre samles hver fredag. To gange om måneden i byens Sognegård og de andre aftener i private hjem, hvor det nære fællesskab er i fokus.

Mindst én gang om måneden er der fællesspisning, som især er målrettet børnefamilier og nye, der gerne vil være en del af et kristent fællesskab. Lovsangsbandet er her et vigtigt supplement til forkyndelsen.

Menighedens børneklub er en god indgangsvinkel til at være en del af lokalsamfundet. Der holdes også arrangementer i samarbejde med den lokale kirke.

Svensk ægtepar til Kiabakari

LM har ansat Marita og Carl Hasselberg som missionærer i Tanzania. De skal undervise på Kiabakari bibelskole og have diakonale opgaver

AF KAJA LAUTERBACH

LM har ansat Carl og Marita Hasselberg fra Borås i Sverige til undervisningsopgaver på Kiabakari bibelskole fra efteråret 2020.

Ægteparret, der begge er 52 år, har allerede gennemført missionærforberedende kurser i Sverige. De rejser til Tanzania i begyndelse af februar for at studere swahili.

Carl Hasselberg er uddannet præst fra Johannelund Teologiske Højskole i Uppsala, som er Evangeliska Fosterlandsstiftelsens (EFS) teologiske seminarium. Han har i en længere årrække været ansat i EFS som prædikant og som forsamlingsassistent i den svenske kirke. Han er i en dag ansat som sognemedhjælper i en menighed i den svenske

kirke.

Marita Hasselberg er uddannet sygeplejerske. Ud over enkelte undervisningsopgaver på Kiabakari bibelskole skal hun indgå i forskellige diakonale opgaver i Mara stift som for eksempel at støtte Bunda hospital.

Hun har erfaring fra hospitalsarbejde i Tanzania, da hun i forbindelse med efteruddannelse har været i praktik på et hospital i Nkinga, hvor hun også senere har holdt korte kurser.

LM vil have hovedansvaret for ansættelsen af Marita og Carl Hasselberg, men det undersøges i øjeblikket, om LM kan indgå i et teknisk samarbejde med en svensk missionsorganisation.

LM beder konkret om fem nye missionærer i 2019. Med ansættelsen af det svenske par er de tre nu ansat.

FOTO: KAJA LAUTERBACH

LM's 23. frimenighed stiftet på Østbornholm

Den nye frimenighed vil fortsat støtte op om Kirken på Klippen

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

14. november var 20-25 mennesker samlet i LM's missionshus i Nexø for at stifte en ny frimenighed, der har fået navnet "LM-kirken – Lutherisk missions frimenighed Østbornholm". Den holder sin første gudstjeneste den 5. januar.

Lars Finn Holm, der samme aften blev valgt til Tilsynsrådet, fortæller, at flere af LM'erne i Nexø i en årrække har støttet op om LM-frimenigheden på øen Kirken på Klippen. Her har man den fjerde søndag i

måneden siden 2012 holdt gudstjeneste i Østermarie, mens man siden 2014 den anden søndag i måneden har holdt gudstjeneste netop i Nexø. Siden begyndelsen af 2019 har man dog flere måneder holdt en ekstra gudstjeneste i Nexø.

"Vi stifter frimenighed, fordi vi gerne vil have flere gudstjenester. Især den yngre generation efterspørger en helmenighed."

3-4 møder om måneden
Der er 22 voksne medlemmer i den nye frimenighed. Nogle af dem er børnefamilier, fortæller kasserer Car-

sten Pedersen.

"Vi forventer, at der kommer flere medlemmer inden for en overskuelig fremtid."

Den nye LM-kirke holder gudstjeneste i missionshuset i Nexø tre-fire gange om måneden. De vil fortsat støtte op om LM's afdelingsaktiviteter og Kirken på Klippens månedlige gudstjeneste i Østermarie.

Tiltrække unge familier
LM Bornholm satte i 2018 en drøftelse i gang om afdelingens fremtid med fokus på at tiltrække flere unge. Fra afdelingsstyrelsens side havde man lavet et oplæg

med interviews med flere unge, der ønskede en helmenighed med formiddagsgudstjeneste søndag frem for møder efter kirketid.

I Nexø var processen allerede i gang, fortæller Lars Finn Holm og tilføjer, at afdelingsstyrelsen har støttet op om processen. Siden marts har et lokalt udvalg set på mulighederne for at etablere frimenigheden.

Der er omkring 50 personer i LM Nexø, og det er uvist, om den eksisterende kreds fortsætter, siger Lars Finn Holm. LM-bestyrelsen har inviteret til et møde 12. december for at tale om LM Nexøs fremtid.

MARTIN LAURIDSEN ►► Når man hører sådan en forkyndelse gennem seks dage, bliver man tunet ind på at høre Guds ord. Det var næsten som at være tilbage på bibelskole

60 minutters-møder tiltrak især de unge

LM'ere i Aarhus bakkede i uge 45 op om en fælles møderække med korte møder og to prædikanter

AF BIRGER REUSS SCHMIDT

Efter adskillige års pause blev der i uge 45 igen holdt møderække i Aarhus, hvor LM Aarhus, Aroskirken og de to LMU-kredse gik sammen om arrangementet.

Med et fast løfte om, at møderne ville blive afviklet på 60 minutter, samlede møderækken 70-100 deltagere over alle seks dage.

Og det helt store flertal af deltagerne var unge.

Mente det med korte møder alvorligt

Martin Lauridsen, der er formand for Aros LMU, var meget glad for forløbet.

Mange unge deltog i møderække i Aarhus, og særligt i weekenden blev de hængende og hyggede i LM-huset efter møderne.

"Det var cool, at møderne begyndte med, at et ur på skærmen begyndte at tælle ned tre minutter før mødestart. Så var folk klar over, at vi også mente det alvorligt med at holde møderne på 60 minutter," siger han.

De unge blev hængende i LM-huset efter mødet
Netop udmeldingen om, at

møderne ville blive holdt inden for den stramme tids-

ramme, betød, at folk kom af sted.

Og så blev mange af dem alligevel hængende, når de først var der.

Efter de 60 minutters møde var der nemlig også tilbud om 20 minutters kaffe-pause og derefter et eftermøde på 25 minutter.

Især i weekenden fortsatte mange af de unge med at hænge ud i LM-huset.

To prædikanter var fælles om opgaverne

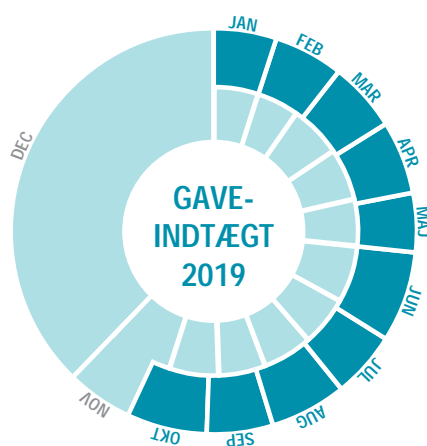
Møderækken var også speciel på den måde, at der medvirkede to prædikanter alle dagene. Dan Hessellund og Birger Reuss Schmidt tog sig på skift af både prædiken og mødeledelse.

"Som tilhørere har vi jo

forskellige præferencer, og derfor var det godt med to prædikanter. Jeg synes også, det var godt for sammenhængen, at der ikke var så mange forskellige involveret i mødeledelsen," siger Martin Lauridsen.

Han var også glad for, at møderækken var lagt an på en personlig og konkret forkyndelse og ikke på decideret bibelundervisning.

"Når man hører sådan en forkyndelse gennem seks dage, bliver man tunet ind på at høre Guds ord. Som tilhører bliver man mere fokuseret, og det var næsten som at være tilbage på bibelskole," siger formanden for Aros LMU.

Seks millioner inden nytår

I disse dage runder LM til millioner kroner i gaveindtægt, og dermed er gavebehovet for resten af året cirka seks millioner kroner.

Igen i år er det gaveindtægterne i årets sidste måneder, der afgør, om årsregnskabet skal hænge sammen eller ej.

Ved udgangen af oktober havde LM modtaget 9,2 millioner kroner i gaver fra trofaste givere. En stabil og jævnt fordelt indtægt svarende til tidligere år.

Vi vil fortsat mission i Danmark og i udlandet og har derfor brug for, at gavebudgettet på 16,1 millioner kroner holder. Tak, om du vil støtte det. Du kan støtte os med et beløb her og nu. Og du kan blive fast giver, så din gave også fordeles ud over hele året fremadrettet.

Læs mere om hvordan på dml.dk/stoet.

Johnny Lindgreen, resursechef

ESSENS ►

Sluk for støjen og vær stille

AF HENRIK P. JENSEN
LANDSFORMAND
HPJ@DLM.DK

Jeg blev efter sommerferien pludseligt ramt af arbejdsrelateret stress. Min krop tog magten over mig. Jeg mærkede, hvordan det fra den ene dag til den anden var forandret, hvad jeg kunne, og hvad der påvirkede mig. De første erfaringer var manglende koncentrations-evne og en dyb længsel efter stilhed. Jeg var overrasket over, hvordan dagligdags lyde blev til støj.

Det har fået mig til at

tænke over, hvor meget støj der er i mit liv, som jeg hidtil bare har absorberet uden at ænse det. Spørgsmålet er, hvor meget støj vi hver især udsætter os for, og hvad skade det gør i vores liv.

Job var på et tidspunkt så optaget af sit livs elendighed, at det opslugte hans tanker og fyldte hans snak. Gud sagde til ham: "Lyt Job, hør på mig! Vær stille, så jeg kan tale. ... Vær stille, så jeg kan lære dig visdom" (Job 33,31 og 33).

Som en del af min helling har jeg måttet sidde mange gange i stilhed og bare stirre. Jeg har måttet gå ture i min have eller sidde på terrassen og bare være stille. Det har været givende og lærerigt at opdage detaljer og fryde mig over helt ba-

sale ting.

Sådan er det også i vores liv. Vi har simpelthen brug for, at vi bare et øjeblik er stille og giver Gud plads til at tale – hvor vi lader verden og hverdagen være, hvad den nu er, og vælger at lytte til Gud.

I din hverdag må og skal der være tidspunkter, hvor du er stille sammen med Gud – hvor du tier stille og lytter – hvor du lader din hverdags trummerum tie stille, træder ud af støjen og det, du ellers – bevidst og ubevidst – lader dig påvirke af.

David havde gode erfaringer med at lade Herren tage over og være hyrde i sit liv: "Herren er min hyrde, jeg ligger ingen nød, han lader mig ligge i grønne enge, han leder mig til det stille

vand" (Sl 23,2).

Uanset hvilke livsvilkår du står midt i, uanset hvilke tjenester i hverdag og menighed du er kaldet til at stå i, har du brug for at slukke støjen i dit liv, måske helt fjerne støjkilder og være stille, så Gud kan tale til dig og lære dig visdom. Det er så helende.

Jeg udfordrer dig: Tør du slukke for støjen her og nu, slå op på Salme 23 og være stille med de ord i fem-ti minutter? "Lyt ..., hør på mig! Vær stille, så jeg kan tale. ... Vær stille, så jeg kan lære dig visdom".

Sus ikke forbi ordene, men lyt, smag, hør, vær stille, lyt igen og lad dem tage bolig i dig. Det er Herren, der taler til dig – tag ordene fra ham til dig – de er tiltænkt dig af ham.

tro & mission

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
T 48 20 76 60
E dml@dml.dk
W www.dml.dk
Ekspedition: Man-fre 10-15
(onsdag dog 11.15-15)

Tryk Skive Folkeblad
Oplag 2.700.
ISSN 1601-975X
Tro & Mission (online)
ISSN 2446-4147

Kode til netudgave
s20194 for 4. kvartal 2019
i193 for 3. kvartal 2019

Bibeltitater er fra den autoriserede oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

Redaktion

T 48 20 76 80
E tm@dml.dk
Nicklas Lautrup-Meiner, ansv. red.
E nlm@dml.dk
Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Ole Solgaard, journalist
Ideeer og artikelforslag modtages gerne.
Avisens indhold er ikke nødvendigvis udtryk for LM's ledelses holdninger.

Abonnement

Danmark: 425 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 200 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grønland): 525 kr. pr. år.
Netabonnement: 200 kr. pr. år (unge under 30 år: 110 kr. pr. år)
Alle beløb + 40 kr. i gebyr, hvis man ikke er tilmeldt betalingservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både gammel og ny adresse.

Annoncer

Annoncer til næste nummer skal være redaktionen i hænde senest tirsdag den 26. november 2019.
Grundpris: Kr. 10,10 pr. spalte-milimeter
Smaaannoncer kun for private: 130 kroner for de første 25 ord (inkl. overskrift).
Derefter 6,50 kroner pr. ord.
Max. 50 ord i alt.

Støt LM

Gaver til missionsarbejdet sendes til konto 2230 - 0726496390 eller via MobilePay 66288.
Se også dml.dk/stoet.

CAROLINE SLOT PEDERSEN ►► Gennem personlige vidnesbyrd i løbet af weekenden mødte vi flere bud på, hvordan man helt konkret kan gå på Guds kald

Med Jesus som rejseleder

Det gik igen ved alle samlinger på weekendens Mission19, at Jesus sender de kristne ud på en rejse til verdens ende for at få alle med på rejsen til Himlen

AF CAROLINE SLOT PEDERSEN
DELTA GER PÅ MISSION19

Det er fredag aften, det er koldt, mørkt og regnvejr, men indenfor i gange og sale på Luthersk Missions Højskole (LMH) vrimer det med varme, god stemning, grin og genforeninger.

Cirka 400 unge fra hele landets LMU'er er ved at ankomme på højskolen til det årlige event: Mission. Det er LMH og Luthersk Missions Børn og Unge (LMBU), som inviterer til en weekend med fokus på mission gennem taler, seminarer og samtaler.

Efter en god og varm lagsagne dannes der kø ved indgangen til mødesalen, for at sidde klar til første samling under weekendens tema: "At leve er at rejse".

Og man må sige, at temaet blev gennemført weekenden igennem. Mission19-komiteén havde gjort et grundigt stykke arbejde.

Da vi kom ind i mødesalen blev det tydeligt, at vi skulle på en rejse. Hele mødesalen var udsmykket, så det lignede en flyvemaskine med udsigt til cockpitet og skyerne i "forruden". Vi blev guidet på plads af stewardesser, som informerede om de praktiske oplysninger, som om vi virkelig skulle lette.

Jesus styrer

Forstander på LMH Henrik Nymann Eriksen holdt den første prædiken med overskriften "den perfekte rej-

Knap 400 unge trodsede november-vejret og deltog i weekendens konference om mission med temaet "At leve er at rejse".

seleder". Her pegede han på Jesus som den perfekte rejseleder, der både har betalt for rejsen, leder os på rejsen og som kender målet.

Det er en udfordring for mange unge i dag, hvor vi unge er vokset op i en samfundsmæssig tankegang, om at vi skal have helt styr på vores eget liv, og så hurtigt frem som muligt. Vi må stole på Jesus med vores livs rejse mod Himmelen.

Marcus Lund fra Brændstrup var også på Mission19, og noget af det, han tog med sig, var fra netop denne tale, var:

"Det var en befrielse at høre Henriks tale om, at vi bare skal læne os tilbage og lade Jesus tage styringen i vores liv."

Det gælder ikke kun mig

Med det i baghovedet blev vi gennem weekenden udfordret på, at Jesus ikke kun skal være vores egen rejseleder, men at vi må fortælle andre om den rejse, vi er på.

Sognepræst Henrik Laurson satte fokus på, at vi som kristne er en familie, hvor ingen bliver efterladt eller

glemt. Vi må hjælpes ad som kristne rejsemakkere med at se hen til Jesus. Vejen er ikke altid let, og stud.theol. Anton Braüner mindede os om, at vi møder trængsler på rejsen, men at destinationen er det hele værd.

Et fokuspunkt, som gik igen ved alle samlinger på Mission19, var, at Jesus sender os ud på en rejse til verdens ende for at få alle med på rejsen til Himlen.

Det betyder, at vi ikke blot er kaldet til at opmuntre hinanden i vores kristne fami-

lie, men at vi også er kaldet til at fortælle om Jesus til mennesker, som ikke har hørt om ham før.

Vi er alle kaldet

Vi må gå på Jesu kald gennem Missionsbefalingen, enten ved selv at rejse ud, eller ved at støtte op om dem, som går med Guds ord til andre lande, både økonomisk og gennem bøn.

Det gjorde vi helt konkret gennem hele weekenden. Vi samlede ind til LMBU's missionsprojekt; radiostationen Shema, som driver mission via internettet til tyrkiskta-

lende over hele verden. De videoer, som Radio Shema laver, bliver set af over en million mennesker. I løbet af weekenden samlede vi lidt over 50.000 kr. ind til dette projekt. Vi bad også for alle af LM's missionslande, ét ved hver samling.

Hvordan gå på kaldet?

Hvad er det egentlig, Gud kalder mig til? Det er et spørgsmål, som naturligt dukker op efter sådan en weekend. Hvilken rejse skal jeg på? Hvad er Guds "mission" for mig?

Gennem personlige vidnesbyrd i løbet af weekenden mødte vi flere bud på, hvordan man helt konkret kan gå på Guds kald: Man kan rejse til Cambodja eller Køge, bede for sine studiekammerater, finde en "rejsesmakker" at dele liv og tro med eller noget helt femte.

Mission en del af vores liv som troende, uanset hvor på rejsen, vi er. Rejsen er begyndt!

Marcus Primdahl fra Holstebro syntes, at det var godt at høre:

"Arbejdet er også en vigtig del af mission, og det er godt at blive mindet om".

En opmuntrende og udfordrende Mission19 blev afsluttet med ordene "En himmel foran mig jeg ser" fra sangen *For Himmels trone*. Dermed blev weekenden rundet af med at stille skarpt på slutdestinationen på vores rejse – vi går mod Himlen!

Mission19 havde sin egen "taxfree shop", hvor deltagerne kunne købe gode bøger at have med videre på rejsen.

En del af indsamlingen bestod af en papirflykonkurrence, hvor det kostede 300 kr. til missionsprojektet at deltage.

I løbet af weekenden var der afsat tid til at reflektere sammen – eller alene – over det, man havde hørt til samlingerne.

BRIAN CHRISTENSEN ►► På E2STEM ønsker vi at sende elever videre, som har et højere fagligt niveau, end man normalt har, når man forlader gymnasiet i Cambodja

**Giv
Tro & Mission
som gave**

Kun 200 kr. for et år

KFUMs Soldatermission søger Soldaterhjemsledere til Estland og Irak

Vi søger ledere til KFUMs Soldaterhjem i Irak og Estland fra august 2020 og seks måneder frem. Begge steder udsendes to personer, der deler lederopgaverne.

Opgaven er at skabe populære hjemlige rammer, hvor evangeliet forkyndes dagligt med sang og andagt. Hjemmebagt kage, duften af kaffe og fødselsdagsarrangementer er nogle af de metoder, vi plejer at benytte.

Udsendelse kan evt. være af tre måneders varighed. Ligeledes søges afløsere til fem-ugers perioder omkring november 2020.

Læs mere på kfums-soldatermission.dk/job

Yderligere oplysninger: Kontakt generalsekretær Per Møller Henriksen tlf. 2299 6189 eller pmh@kfums-soldatermission.dk

KFUMs Soldaterhjem
Vi er jo lige her
PROTEKTOR H. K. H. KRONPRINSESSE MARY

Højner uddannelsesniveaui i Cambodja

LM-missionær Brian Christensen er lærer på et teknisk gymnasium. Her er både faglig uddannelse og menneskelig dannelse i højsædet

På skolen E2STEM i Phnom Penh er Brian Christensen fri til at komme ind på emner, der relaterer sig til kristendommen.

AF KAJA LAUTERBACH

Missionær Brian Christensen er blevet ansat på et nyt teknisk gymnasium i Cambodjas hovedstad Phnom Penh. Skolen, der hedder E2STEM, er den første af sin slags i Cambodja og kan sammenlignes med HTX i Danmark.

Her underviser han 26 elever i engelsk fordelt på to hold på hver fire timer om ugen.

Brian Christensen og hans familie flyttede til Phnom Penh i 2015. Indtil nu har han og hans hustru, Andrea, arbejdet i det kristne studenterarbejde SONOKO, og der er hun stadig engageret.

Ved siden af undervisningen på E2STEM underviser han også i musik på Phnom Penh Bible School en formiddag om ugen.

Hårde optagelseskrav

Skolen blev oprettet for godt et år siden. Den begyndte med 10. klasse og har nu efter sommerferien cirka

190 elever på to årgange. Næste skoleår er den fuldt udbygget med 10., 11. og 12. klasse.

Skolens navn er sammensat af forbogstaverne på de fag, man satser på, nemlig Science, Technology, Engineering, Mathematics, English og E-learning.

Brian Christensen fortæller, at de fleste gymnasier i Cambodja har et meget lavere niveau end i Danmark.

"Men på E2STEM ønsker vi at give en international gymnasial uddannelse og at sende elever videre, som har et højere fagligt niveau, end man normalt har, når man forlader gymnasiet i Cambodja," siger han.

Derfor er der hårde optagelseskrav til skolen, som kun de mest talentfulde eller dem, der har gået på en international skole, kan klare.

Heldagsskole

Hvor de fleste i Cambodja går i skole enten formiddag eller aften og ofte er nødt til at have en tutor ved siden af til at supplere undervisning-

en, er E2STEM en heldags-skole fra klokken 7.00 til 16.30.

I den lange skoledag er der indlagt daglig motion og tid til lektielæsning. Der er også obligatoriske fag på skolen, hvor man arbejder seriøst med spørgsmål som: Hvordan blive produktiv samfundsborger? Hvilke karaktertræk er gode at have som menneske? Hvordan påvirker dine valg de mennesker, du er sammen med?

Missionsarbejde

Brian Christensen bruger betegnelsen hybrid-skole om E2STEM.

"Den fungerer som en offentlig skole, men den er startet på privat initiativ af en ældre kvindelig missionær fra Singapore," fortæller han.

Hun har i en kort periode været undervisningsminister i Singapore og fik kald til at lave et undervisningsrelateret projekt i Cambodja, hvor hun har været missionær i flere omgange.

Brian Christensen forklarer,

at E2STEM ikke er en kristen skole, og kun et fåtal af lærerne er kristne. Derfor bestræber han sig på at leve et synligt kristenliv over for både elever og lærere.

"Både den daglige leder og bestyrelsesformanden er missionærer, og det betyder, at jeg har deres velsignelse til at komme ind på emner, der relaterer sig til kristendom," siger han.

"Jeg er for eksempel fri til at fortælle om, at jeg går i kirke og at tage jul op som tema."

Cirka halvdelen af eleverne på E2STEM kommer fra provinsen og er flyttet til Phnom Penh for at gå i skole.

Her er en anden måde, som skolen kan udføre missionsarbejde på. Alle de elever, der kommer fra provinsen, bliver nemlig tilbudt at bo på et kristent kollegium, fortæller Brian Christensen.

"Og her ved vi jo fra de kollegier, som LM samarbejder med, at det er meget frugtbart missionsarbejde," siger han.

MISSIONÆR MED FOKUS PÅ PRAKTISK TEOLOGI

Vil du være med til at dygtiggøre peruanske præster og menighedsledere i praktisk-teologiske opgaver som forkyndelse, sjælesorg og menighedsledelse?

Mulige opgaver:

- Undervisning på bibelskole/præsteseminarium
- Vejledning af præster og menighedsledere
- Menighedsudvikling
- Forkyndelse/bibelundervisning i menigheder

Læs mere om jobbet på dlm.dk/job/missionaer. Eller kontakt missionskonsulent Christian Lund Pedersen på tlf 93 88 02 56 / clp@dlm.dk.

RITHA HANSEN ►► Vi fortsætter bare vores liv – nu et andet sted. Det vigtigste er, at vi er der, hvor Gud vil have os

En god afslutning på arbejdslivet

Ritha og Flemming Hansen fra Aarhus rejser ud til endnu en missionærperiode i Tanzania efter 21 år. De oplever alder og erfaring som et plus i en kultur, der vægter grå hår højt

AF KARIN BORUP RAVNBORG

"Vi tager gerne et par år mere."

Sådan lyder det fra Ritha og Flemming Hansen fra Aarhus, der efter nytår rejser til Tanzania. Ægteparret er et i rækken af tidligere missionærpar, der efter en del år vender tilbage til en tjeneste i LM's internationale mission. De var udsendt til Tanzania fra 1986-1998 og skal nu igen bo i Iringa – samme by, som de forlod for 21 år siden.

Flemming, der har været præst i Aroskirken i Aarhus, har siden 2013 været ansat som pendlermissionær til korte undervisningsforløb i Tanzania. Så for ham bliver skiftet til Iringa ikke så stort – nærmere en god afrunding på tjenesten.

"Jeg har altid drømt om at slutte mit arbejdsliv i Tanzania," siger han.

Billig telefonregning

For Ritha, der nu er pensionist og kun få gange har været tilbage i landet på kortere besøg, bliver det anderledes at skulle sige farvel til det vante liv i Aarhus og rykke sydpå. Men, som hun siger:

"Vi fortsætter bare vores liv – nu et andet sted. Det vigtigste er, at vi er der, hvor

Ritha og Flemming Hansen er et ud af flere tidligere missionærpar, der efter en del år vender tilbage til en tjeneste i International mission.

Gud vil have os."

Og så bliver det godt at få en mere stabil hverdag sammen med Flemming, hvor hun ikke skal undvære ham så mange uger ad gangen, indrømmer hun.

"Vi kommer til at spare noget på telefonregningen. Fra nu af vil vi være derude sammen," siger Flemming med et smil.

Tanken om at rejse ud i en sen alder begyndte lige så stille at modnes i dem begge. Da de for halvandet år siden indledte samtaler med LM's ledelse om det, blev det for alvor konkret. Sidste efterår fulgtes Ritha med Flemming ud på en af hans pendlerrejser for at finde ud af, om hun kunne klare at bo i varmen, eller om gigtten, hun har været plaget af i mange år, blev forværret. Det gjorde den heldigvis ikke.

Undervejs var de også i Klabakari, hvor deres dat-

FOTO: ANNE-MARIE SØLVSTEN

ter Signe med sin mand og fire børn bor som udsendte for LM. Dem glæder de sig til at komme "tættere" på – selv om det nok ikke bliver så ofte, de ses, da det tager to dage at køre de 1.200 kilometer fra Iringa til Klabakari.

Ægteskabskurser

To gange i år har parret igen været i Iringa i forbindelse med nogle ægteskabskurser, som Flemming har været med til at holde for præstepar i den lutherske kirke. Det har været en rigtig spændende opgave, som han glæder sig til at

fortsætte, når de efter nytår bosætter sig derude.

"Biskoppen kom og besøgte os, aftenen før vi skulle rejse hjem, og sagde, at deltagerne på kurset havde været så glade for at være med. Der er et stort behov og ønske om at holde flere kurser for præster og evangelister og deres ægtefæller," siger Flemming, der er uddannet teolog og har skrevet en ph.d. i missiologi.

Han skal undervise på bibelskolen for nomader i Ilambilole og måske også på det teologiske fakultet på kirkens universitet i Iringa. Desuden glæder kirken sig

til at bruge ham som forkyn-der i stiftets sogne.

Det grå guld

Ser man strategisk på det, ville det måske være mere fornuftigt af LM at sende et helt ungt ægtepar ud, mener den erfarne Tanzania-missionær.

"Vi er jo 135 år tilsammen! Statistisk er der større chance for, at en af os bliver syge, end der er for et yngre par. I vores alder kan vi ikke love, at vi kan være her de næste fem år," siger han og understreger vigtigheden af, at LM allerede nu arbejder på at have en afløser klar,

til når han og Ritha engang rejser hjem.

Men i forhold til hans arbejdsopgaver er de grå hår kun et plus, pointerer han.

"Det er en stor fordel at være 'gammel' i en kultur, der vægter erfaring meget højt. Når man så ovenikøbet er mand, hvid og højt uddannet, så er der stor respekt omkring en. Det giver en vis tyngde og autoritet, når jeg skal ud og undervise og tilmed forhåbentlig har en rimelig kultur- og sprogforståelse."

På plakaten igen

Det kommende missionærpar har kun mødt forståelse for deres beslutning. Som de siger: "Det kom ikke bag på dem, der kender os."

Derfor betyder missionsvennernes opbakning og forbøn også rigtig meget, når de nu rejser ud igen.

"Det er med til at bære os – også gennem det, der er svært. Jeg kan huske, da vi kom hjem som missionærer første gang, at noget af det værste var, at vi skulle tages af missionærplakaten," siger Ritha.

Nu kommer parret igen på plakaten. Søndag den 24. november kl. 14 er der udsendelsesfest i Aroskirken i Aarhus, hvor missionskonsulent Christian Lund-Pedersen prædiker.

Nogle sår – andre høster

Vækkelse ved kristen koncert har skabt en lille husmenighed i det nordlige Cambodja

I begyndelsen af november var LM-missionærerne Simon Kronborg og Henrik Borch Jacobsen ude med en lokal præst for at besøge en lille flok kristne i en landsby 70-80 kilometer uden for Siem Reap.

De samles i et lille hus for at lytte til Guds ord.

Bibelhistorie og blyanter

For et års tid siden var ejeren af huset, sammen med nogle andre fra landsbyen, taget til en kristen koncert i

Siem Reap.

Under koncerten var de kommet til tro på Jesus, og efter det byggede de huset for at have et sted at samles.

Nu mødes de i det lille hus, og pastor Junil fra kirken i Siem Reap besøger dem jævnligt for at undervise.

Denne novemberdag, hvor missionærerne var med, var der omkring 15-20 børn og voksne samlet i huset. Pastor Junil fortalte bibelhi-

storie for børnene, som hver fik en pose med kladdehæfte, blyant, viskelæder, blyantspidser og tandbørste i.

Bad for skulder

"Så tog Henrik over og underviste de voksne om Gud som dommeren, der selv tog straffen for os dømte," fortæller Simon Kronborg.

Derefter bad de for en mand, der for nogle måneder siden var kommet alvorligt til skade med sin ene skulder.

Befolkningen i den lille landsby er fattige, men det glæder Simon Kronborg, at de får hjælp til bygninger og rent drikkevand af forskellige kristne organisationer fra blandt andet Norge, Sydkorea og USA.

"Guds folk arbejder sammen om at få evangeliet ud. En sår, en anden vander. Og det gode arbejde, der allerede er gjort, giver mulighed for os, der kommer efter," siger han.

kbr

FOTO: HENRIK BØRCH JACOBSEN

TEMA | TESTAMENTE

SÅDAN FORDELES ARVEN

1

ÆGTEFÆLLE, BØRN, FORÆLDRE, BØRNEBØRN
ARVESATS: 15 %

2

SØSKENDE, SØSKENDES BØRN
ARVESATS: 15 % + 25 %

3

BEDSTEFORÆLDRE OG DERES BØRN
ARVESATS: 15 % + 25 %

4

STATEN

Man kigger først efter arvinger i gruppe 1, dernæst 2 og så 3, før arven går til staten. Boafgift beregnes af arven fratrukket 295.300 kroner. Alle andre end gruppe 1 betaler 15 % + 25 %.

LENE MANNICHE ►► Jeg ville gerne give penge til LM, men jeg ville også gerne give nogle til mine søskendebørn, som jeg er tæt på

Arv til både LM og søskendebørn

Lene Manniche tegnede testamente, fordi hun gerne ville have indflydelse på, hvad hendes penge skulle gå til

AF KAJA LAUTERBACH

"De penge, der er tilbage, når jeg ikke er der mere, er jo mine penge. Derfor vil jeg også gerne have indflydelse på, hvad de skal gå til."

Det siger Lene Manniche fra Maribo, der tegnede testamente til LM i 2012.

"Det gjorde jeg, fordi jeg ikke har nogen børn og dermed ikke nogen livsarvinger," siger den 72-årige pensionerede ergoterapeut.

Bedste løsning

Lene Manniche blev gift i 2009. Hendes mand var enkemand med tre døtre, og den letteste og økonomisk bedste løsning var, at de gav hinanden arveafkald.

Det betød, at hendes søskende – uden testamente – stadig ville arve hende. Men de har penge nok, mener hun, og hun ville også gerne selv bestemme, hvordan pengene blev fordelt.

"Det blev årsag til, at jeg fik taget mig sammen og lavet et testamente," siger hun.

"Det var noget, jeg havde tænkt på i mange år, men som med så meget andet havde jeg bare udskudt det."

En af hendes mands venner fortalte om, hvordan han havde fået hjælp hos LM til at få lavet et testamente, og det inspirerede Lene til at kontakte dem.

I 2009 blev Lene Manniche gift med en enkemand med tre døtre. Den økonomisk bedste løsning for dem var at give hinanden arveafkald, og det blev årsag til, at hun fik lavet testamente.

"Jeg ville gerne give penge til LM, men jeg ville også gerne give nogle til mine søskendebørn, som jeg er tæt på," siger hun.

Hun talte med resursechef Johnny Lindgreen, der gratis udarbejdede testamentet sammen med LM's daværende og nu afdøde advokat Thorkild Meiner, sådan at LM fik 60 procent og hendes søskendebørn 40 procent. Det gjorde de ud fra en regel

i lovgivningen, der i sådanne tilfælde nedsætter boafgiften for begge parter.

Fokus på testamente

Lene Manniche oplever, at der er fokus på at få lavet testamente i Danmark.

I årene før hun fik det gjort, spurgte hendes bankrådgiver mange gange: "Har du fået det i orden?"

"Jeg fik også flere invitationer fra for eksempel

scleroseforeningen og gigtforeningen, hvor de tilbød at lave et testamente gratis, og jeg havde da overvejet at gå til et af deres møder for at høre, hvordan man kan gøre rent proceduremæssigt," siger hun.

"Men jeg føler mig glad for og tryk ved, at jeg fik det lavet på denne måde," siger hun og tilføjer, at hun synes, det er rigtig godt, at den mulighed er der i Danmark.

Giv til velgørenhed, så får dine arvinger mere

LM og andre velgørende foreninger betaler ikke arveafgift. Hvis man ikke har børn og vil lade sin arv gå til eksempelvis en niece, kan man give hende mere, hvis man testamenterer en vis del til LM under forudsætning af, at LM betaler

nieceens boafgift.

Ægtefælle, forældre, børn og børnebørn betaler en boafgift på 15 procent. Alle andre betaler også en tillægsboafgift på 25 procent. Det giver sammenlagt 36,25 procent for arvinger, som man ikke er beslægtet

i lige linje med. Testamenterer man 1.000.000 kroner til sin niece, ender hun således med 637.500 kroner efter boafgift.

Testamenterer man derimod 30 procent til LM under den forudsætning, at LM betaler boafgiften for niece,

får hun 700.000 kroner, mens LM efter betaling af boafgift får 79.471,25 kroner. (2019-tal).

Løsningen giver kun mening for både arving og LM, hvis man efterlader sig mere end cirka 550.000 kroner.

nlm

TEMA

JOHNNY LINDGREEN ►► Jeg kommer meget gerne på besøg hos folk og hører, hvad deres tanker er om et eventuelt testamente til LM

Vi hjælper gerne med at lave testamentet

Ved et besøg vil det også være naturligt at tale om ønsker for særlige ejendele, siger LM's resursechef Johnny Lindgreen

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

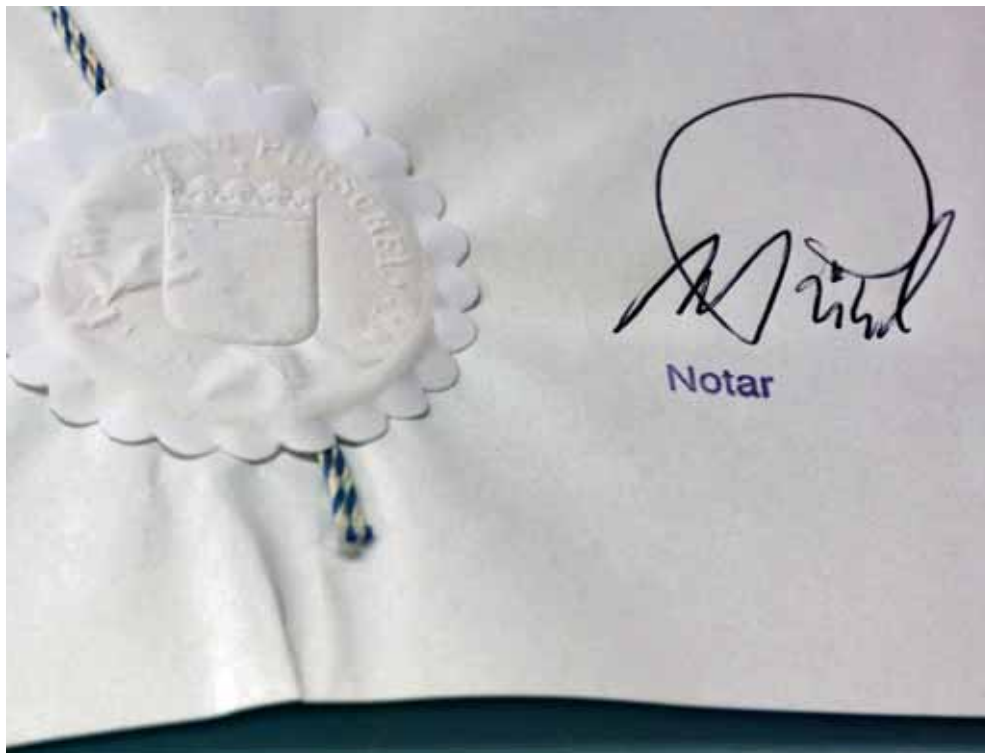
Det er ikke svært at tegne et testamente. Man kan i princippet gøre det selv, men mange får hjælp af en advokat. Det gælder dog ikke de personer, som LM's resursechef, Johnny Lindgreen, har hjulpet i årenes løb, fordi de gerne vil testamentere en del eller hele deres arv til LM.

"Vi har skabeloner, der kan rettes til. Jeg har skrevet flere af testamenterne, og jeg kommer meget gerne på besøg hos folk og hører, hvad deres tanker er."

Skifteretten opbevarer en kopi

Når testamentet er skrevet, skal det enten bevidnes af to vidner eller af en notar i skifteretten. Notaren skal sikre sig, at man ved, hvad man har lavet, da man oprettede testamentet. Testamentet underskrives ved notaren, og skifteretten beholder en kopi og sikrer, at testamentet huskes af de offentlige myndigheder. Det koster 300 kroner.

"Fordelen ved en notar er, at testamentet med sikkerhed bliver opdaget, når den, der har lavet testamentet, dør. Man behøver ikke at

Johnny Lindgreen siger, at fordelene ved at få sit testamente underskrevet hos en notar er, at testamentet med sikkerhed bliver opdaget, når den, der har lavet det, dør.

bekymre sig, om ens pårørende nu ved det. Tilfaldet en del af testamentet LM, vil vi gerne have en kopi, men i halvdelen af alle LM's arvesager ved vi ingenting, før skifteretten eller en arving orienterer os."

LM er arving på linje med et barn
Johnny Lindgreen har flere

gange besøgt folk, der ønskede at tegne et testamente til LM. Han oplever, at mange synes, det næsten er alt for enkelt.

"Nogle vil også gerne gøre opmærksom på særlige ønsker omkring bestemte ejendele," siger han. Det kan eksempelvis være, at en nevø skal arve spisebordet.

Det er i mange tilfælde enlige uden børn, der testamentere hele eller en del af arven til LM, men Johnny Lindgreen har også eksempler på ægtepar med børn, der har ønsket at give en del af arven til LM.

"Vi er i gang med at udarbejde skabeloner, hvor LM figurerer på linje med for eksempel børn."

Uden arv ville LM se anderledes ud

Det tværkulturelle arbejde ville være en hel del mindre, visse missionærer var aldrig blevet udsendt, og LM's famillearbejde ville kun være en ide på tegnebrættet, hvis det ikke var for gavmilde folk, der donerer en del eller hele arven til LM.

I 2018 fik LM over ti millioner kroner i arv. Tallet var ekstraordinært højt, men siden 2012 har tallet ligget over 1.000.000. En fast

portion af pengene ryger i den såkaldte Projektpulje, der bruges til at igangsætte projekter.

Projekter bliver faste
Flere af projekterne har det dog med at bide sig fast, fortæller Johnny Lindgreen.

"På et tidspunkt blev et missionærpar sendt af sted for projektpuljemidler i en periode. Men da perioden var færdig, var Landssty-

relsen enige om, at det ville være tåbeligt at trække dem hjem, når de ønskede at fortsætte, og når LM havde investeret i at lære dem kultur og sprog."

I øjeblikket er der adskillige projekter, der er blevet igangsat af arvemidlerne i Projektpuljen. Det gælder for eksempel arbejdet med Asylkoret, arbejdet blandt grønlandere i Danmark, famillearbejdet og ansættelse

af en forkynder til at formidle et kald til mission.

Sidste år fik LM gaver for lidt over 14.000.000 ved siden af arvebeløb og øvrige indtægter. Det var en million mindre end i 2017 og to millioner mindre end i 2016. Det har derfor også været nødvendigt at bruge arvemidlerne i den almindelige drift, fortæller Johnny Lindgreen.

n/m

Hvem arver mig, og hvor meget får de?

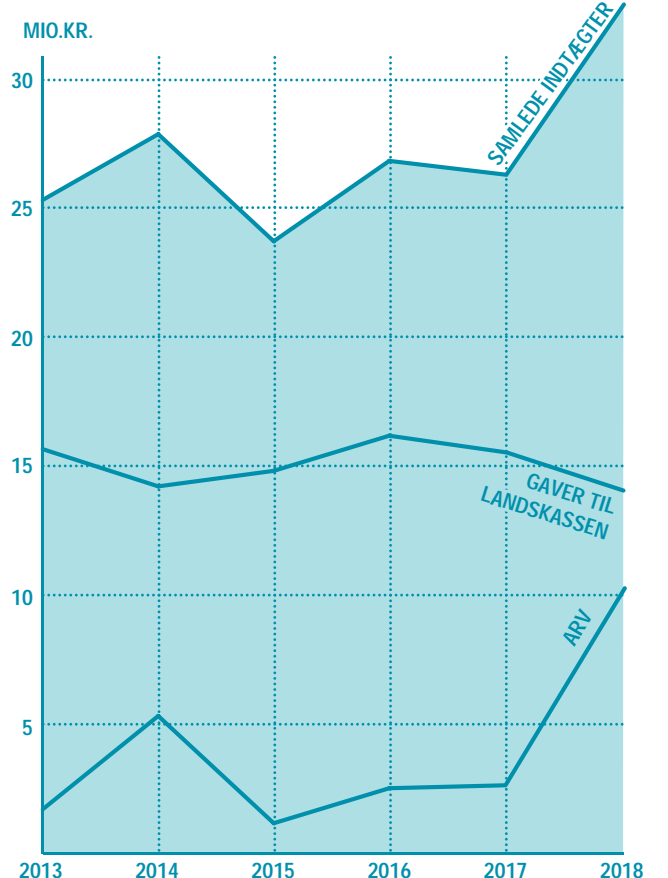
Hvem, der arver din formue, når du dør, kommer i høj grad an på, om du er gift, om du har børn, og om du har lavet et testamente.

For personer, der er gift, men ikke har børn, arver ægtefællen det hele. Har man børn, skal de dele med ægtefællen, sådan at børnene får halvdelen og den overlevende ægtefælle halvdelen.

Ønsker man at testamentere en del af sin formue til en anden part end sin ægtefælle og børn, kan man tegne et testamente. Ægtefælle og børn skal dog have en vis del. Enlige eller enker og enkemænd uden børn kan selv disponere over hele deres formue i et testamente. Laver man ikke testamente, deles arven oftest mellem søskendes børn, der skal betale en arveudgift på sammenlagt 36,25 procent.

n/m

UDVIKLING I INDTÆGTER 2013-2018

Arveindtægterne i 2018 var rekordhøje, og det fik store konsekvenser for den samlede indtægt, selvom andelen af gaver til landskassen blev lavere

NIGORA ► Presset fra slægtninge og truslen om at blive udstødt gør, at flere af de nyomvendte vender tilbage til islam. Det er bagsiden af en familiekultur som vores

Kirkerne vokser trods forfølgelse

I Centralasien er befolkningsgrupper med tyrkiske sprog muslimer. Konverterer man til kristendommen, bliver man opfattet som forræder

AF EN MEDARBEJDER VED
DANSK EUROPAMMISSION

En usbekisk kristen findes ikke ifølge de lokale. En etnisk usbeker er muslim. Sådan er det også i Kasakhstan, Kirgisistan, Turkmenistan, Tadsjikistan og Tyrkiet – alle lande i det tyrkiske bælte. Her tales et tyrkisk sprog, og de lokale er muslimer.

"Islam ligger dybt i identiteten. Det bliver større i disse år, hvor der er en tendens til at vende tilbage til sine kulturelle rødder. Etniske russere eller vestlige er kristne, og de kan leve i relativ fred. De må gerne mødes i deres kirker, men de må ikke evangelisere over for lokale etniske folkegrupper. Så begynder presset for alvor," fortæller en af Dansk Europamissions samarbejdspartnere.

Gennem flere år har Dansk Europamission støttet centralasiatiske kirker, der ønsker at evangelisere blandt landenes muslimske befolkning. Det sker gennem diakonale projekter som maduddeling, hjælp til prostituerede og fængsels-

I kirken bag porten her er der mere end 100 medlemmer, hvoraf 90 procent kommer fra muslimske familier.

mission. Det giver de kristne mulighed for at vise Guds kærlighed til deres landsmænd. Presset er stort, men Gud arbejder.

"Der har længe været stor frygt blandt kristne i Usbekistan. Men nu er der flere og flere usbekere, der bliver kristne – det er fantastisk. Kristendommen skal ud til de nationale grupper i Centralasien. Hvis vi ikke har lokale grupper, der omvendes, er det spildt, for så skal der bare én krig eller emigrationsbølge til, for at kirken forsvinder," fortæller en lokal præst.

Familiært pres

Selv om en centralasiatisk kristen er et selvmodsigende begreb for mange, så findes de. De lokale kristne vil ikke tale om vækkelse, men kirkerne vokser, og på trods af beskyldninger om forræderi og udstødelse fra

FOTO: ANDERS SOLGAARD

landsmænd vælger flere og flere etniske centralasiater at følge Jesus.

Bermet er en af dem. Han mødte evangeliet i en bibelstudiegruppe hos en gruppe lokale kristne. Dem håbede han at omvende til islam.

"Men når de bad, var der noget helt særligt over det. Det rørte mit hjerte, og jeg blev nysgerrig. Da min far fandt ud af, at jeg var blevet kristen, bankede han mig.

Derefter smed han mig ud og sagde, at jeg ikke skulle vise mig igen, før jeg var muslim."

Det har taget år, men nu har Bermet et fornuftigt forhold til sin far, selv om Bermet stadig er kristen.

Nigora mødte Jesus i en sen alder. Det var livsvandrende, og hun fortalte om sin tro til kolleger, familie og venner – ja, alle hun mødte.

"Gud rørte folk omkring os, og vi så mange komme til tro. I starten vidste jeg ikke noget om forfølgelse."

Men det skulle Nigora mærke på egen krop. For hendes kolleger gik og samlede information om hende, som de ville aflevere til sikkerhedstjenesten, hvis hun ikke selv sagde op. Så Nigora sagde op. Siden har embedsfolk forpurret hendes muligheder for at

få job. Nigoras søster angav hende til sikkerhedstjenesten, der raserede hendes hus og konfiskerede alt på reolerne. I sin hjemby havde Nigora startet en husmenighed af 22 nyomvendte kristne, hvoraf de fleste var fra hendes familie. Men søsteren begyndte at ringe rundt til familiedemedlemmerne og true dem væk fra troen. Nu er der kun én kristen tilbage.

"Det er presset fra slægtninge og truslen om at blive udstødt, der gør, at flere af de nyomvendte vender tilbage til islam. Muslimerne har et helt system til at presse dem tilbage, og for flere bliver presset for hårdt. Det er bagsiden af at have en familiekultur som vores," fortæller hun.

For lokale folk i landene fra Tyrkiet til Kasakhstan er konvertering ofte det samme som en fornægtelse af familien og et forræderi af landet, og det resulterer i kraftigt pres fra familie, venner, kolleger og embedsfolk. Men evangeliet er stærkt nok til også at bryde det, og kirkerne vokser.

Navnene er opfundet for at beskytte de kristne.

Kampen mod islamister går ud over de kristne

Radikal islam vinder indpas i Centralasien, og love, der skal begrænse udviklingen, rammer også kristne

"Det der er en af de religiøse skoler," siger Naved og peger på nogle bygninger i Kirgisistans hovedstad Bishkek.

Han gik på skolen, før han blev kristen. Den tyrkiske regering har forsøgt at få lukket skoler tilknyttet Gülen-bevægelsen, som Tyrkiet karakteriserer som en terrororganisation, men uden held. Til gengæld har tyrkerne støttet deres egne moskéer i landet.

Det minder om situationen i nabolandet Kasakhstan, hvor flere moskéer er finansieret af udenlandske regeringer.

Men givnerne sender deres teologi med pengene, og

Dansk Europamissions kontakter i Centralasien melder om en stigende islamisering af den muslimske majoritet.

"De seneste år er der flere kvinder, der går tildækket i Bishkek og politisk ser fremtiden dystert ud. Opbakningen til radikale islamister er stigende på den politiske scene, og det er skidt for kristne," fortæller en lokal præst.

Friluftsmøder forbudt

Men de kristne er påvirket negativt uanset om islamisterne kommer til magten. I Kasakhstan har kampen mod muslimske terrorceller fået regeringen til at be-

FOTO: WIKIMEDIA

grænse mulighederne for at mødes for religiøse grupper. For at undgå, at muslimske terrorgrupper kan samles lovligt i private hjem, må religiøse møder kun foregå i bygninger, der er godkendt til

religiøse formål.

"Det betyder, at hvis et par kristne tager en guitar med ud på sletten og lovsynger, så bryder de reelt loven," fortæller en af de lokale.

Terrorangrebene har været

få, og regeringen har tilsyneladende styr på islamisterne, men prisen er høj for religionsfriheden og for de kristne. For selv om målet med lovgivningen er islamisterne, kan den misbruges til at ramme de kristne – og det bliver den, fortæller en af Dansk Europamissions samarbejdspartnere, der arbejder for at øge religionsfrihed i Centralasien.

Fængsel for at tro

Staterne har arvet et stærkt politisk og efterretningstjeneste fra Sovjetunionen, og det bruger de til at begrænse islamisternes fremfærd. Det beskytter de kristne for

terrorangreb, men samtidig holder efterretningstjenesten opsyn med kirker og kristne i landet.

"Vores præsident vil hverken have radikale muslimer eller konverterende kristne i landet og prøver at modarbejde de to grupper," fortæller en kirkeleder, der også selv har været fængslet på grund af sin kristne tro.

Kristne kan få bøder eller fængselsstraf for at evangelisere, flere præster forlader landet på grund af det pres, regeringen lægger på dem og kirkens arbejde besværliggøres. Det er midt i disse svære omstændigheder, de kristne deler evangeliet.

JENS SCHMIDT ►► En flad ledelsesstruktur fremmer ansvarlighed, og man undgår, at for meget går tabt, hvis man mister en medarbejder

Genbrugsfolk fik inspiration til arbejdet

Over halvdelen af de frivillige i LM's otte LUMI-forretninger mødtes til konference i København den 8. november

Inspirations-konferencen for medarbejderne i LUMI Genbrug blev holdt i Nordvestkirken i København.

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

"Nej, hvor er det længe siden."

Der var adskillige gen-syn med højskolevenner og andre fra ungdommen, da omkring 150 frivillige fra LM's otte LUMI Genbrugsforretninger mødtes den 8. november i København.

De 150 frivillige, der udgør over halvdelen af alle de engagerede i genbrugsarbejdet, var mødt op til genbrugs-konference for at få inspiration til arbejdet, god forplejning og for at møde folk fra de andre butikker.

Gode historier og tips

LUMI-folkene var flere gange ved mikrofonen og fortælle gode historier fra arbejdet.

Ét sted havde de oplevet at få en helt ny brudekjole forærende. Den havde været godt gemt af vejen i en kælder i mange år, men havde aldrig været brugt. LUMI-forretningen satte kjolen i butiksvinduet og snart blev den solgt til en meget interesseret køber, der dog først havde planlagt bryllup om tre år og tilmed måtte have kjolen syet større.

Et andet sted havde de fået langt over hundrede tekander foræret. Salget af dem gik langsomt, men pludselig en dag kom et tysk par ind ad døren og købte alle de resterende tekander.

En tredje butik havde taget et stort parti ure med for at få de andre butikkers hjælp til at sælge dem.

LUMI-folkene inspirerede også hinanden med gode råd. Jens C. Schmidt, der er leder i en af genbrugsbutikkerne, anbefalede en flad ledelsesstruktur, hvor man deles om opgaverne i forretningerne. Det fremmer ansvarlighed, og man undgår, at for meget går tabt, hvis man mister en medarbejder, mente han.

Fra butikken i Gilleleje hørte de øvrige genbrugsfolk om erfaringer med at få optaget en video til markedsføring i byens lokale biograf.

Møder ofte sorg

"Tak", var et af de ord, der gik igen til de mange, der uge efter uge lægger mange timers arbejde i LM's otte LUMI-butikker landet over.

"I er en stor del af alt det arbejde, vi gør rundt omkring i verden. I gør det muligt," lød det fra general-

sekretær Søren Skovgaard Sørensen. Han talte til genbrugsfolkene om sorg. Det var et emne, LUMI-folkene selv har ønsket, da mange af de frivillige er i en alder, hvor de oplever sygdom og død hos deres nærmeste.

Han fortalte ud fra sin egen erfaring med at møde mennesker, der er i sorg, og ud fra sin egen erfaring med sorg og opmuntrede de frivillige til at sætte ord på det, der trykker.

"Vi kan ikke se hinandens skjulte smerte," sagde han og uddybede, at sorg ikke kun rammer den, der har mistet en nærtstående. Også folk, der har oplevet en stor ændring i helbredet eller har været igennem en fyring fra deres arbejdsplads, kan være sorggramt.

Han opfordrede de andre omkring den sørgende til at tilbyde en gåtur eller en kop kaffe.

"Respektér et nej tak. Du vil blive husket for, at du forsøgte," sagde han med en beretning fra sit eget liv, hvor han og hans familie oplevede at have brug for hjælp til det huslige arbejde.

Generationsudfordring

Også LM's resursechef,

Johnny Lindgreen, sagde tak til de mange LUMI-folk, hvis indsats igennem flere år har leveret over 3.000.000 kroner årligt til LM's landskasse foruden et ukendt beløb til flere af LM's afdelinger.

I et indlæg om tendenser i genbrugsarbejdet talte han om emnerne lagerstyring, generationsskifte, kunder og om at tiltrække gode varer.

De fire emner var også beskrevet i et lille hæfte, som genbrugsfolkene fik med hjem, og de frivillige blev bedt om at markere med blå, gule, røde eller grønne kort, hvilket emne, de synes, var vigtigst.

LUMI-folkene mente, at lagerstyring var den største udfordring netop nu, mens de anså generationsskifte for det vigtigste, hvis man kigger fem år frem.

Johnny Lindgreen stillede løbende også flere spørgsmål, som skulle besvares med de farvede papirer. Heraf fremgik det, at omkring to tredjedele af de fremmødte havde været med i arbejdet, siden deres pågældende butik åbnede, mens kun få var kommet til siden.

Kæmp for jøders ret

Der er behov for personer, der vil kæmpe for de danske jøders ret til leve som jøder i Danmark og Vesteuropa. Det skriver Ordet og Israels generalsekretær Ole Andersen i et debatindlæg i *Kristeligt Dagblad*.

Opfordringen kommer i kølvandet på flere angreb mod jødiske steder og personer i Danmark i forbindelse med årsdagen for Krystalnatten lørdag den 9. november. Samme weekend blev 84 jødiske gravsten overmalet med graffiti i Randers, og en række klistermærker med den gule davidsstjerne, som jøder skulle bære i Nazityskland, blev sat på postkasser hos flere familier landet over. Også i Sverige er de samme klistermærker blevet brugt.

Det Jødiske Samfund i Danmark fortæller, at de har fået utallige hilsner fra almindelige danskere, der har vist deres foragt for ugeringerne.

n/m

Jesus-album topper dansk hitliste

Det er formentlig aldrig sket før, at et album med titlen "Jesus er konge" ligger nummer ét over solgt og streamet musik i Danmark. Det var ikke desto mindre tilfældet i uge 43, da den amerikanske rapper Kanye Wests album *Jesus Is King* toppede listen, som musikselskabernes brancheorganisation står bag.

Musikeren er ellers ikke kendt for at lave sange med kristne temaer, selv om han flere gange har givet udtryk for, at han er kristen. Men musikeren har flere gange i år givet udtryk for, at han er blevet omvendt. De 11 numre på albummet indeholder alle meget tydelige referencer til Jesus, Gud og kristendom og ingen bandeord. West synger blandt andet, at Jesus har sat alle fanger fri, og at han vil give slup på alle sine afguder.

n/m

Keith Getty advarer mod sange med forkert fokus

FOTO: PETER GREEK KOFØED

"Mange lovsange fokuserer på denne jord. Jeg tror, den moderne lovsangsbevægelse er en kamp for at være relevant i kulturen. Det er en afkristning af Guds folk. Det er yderst farligt."

Ordene kommer fra Keith Getty, der har skrevet sangen *Alene Kristus er mit håb* og flere andre sange, der er vidt udbredte i LM på både engelsk og i dansk oversættelse i sangbogen *Sange og Salmer*. Sammen med sin hustru Kristyn og sangskriver og musiker Stuart Townend er han kendt verden over for sine keltisk inspirerede sange, der har et meget forkyndende præg.

I et interview med Christian Post fortæller ægteparret om deres arbejde for at reformere lovsangsmusikken. De vil gerne lære unge nogle traditionelle salmer med et godt indhold, siger de.

Parret lancerede for tre år siden den årlige konference Sing! Conference i Nashville i USA. I år var der over 13.000 deltagere, hvoraf over halvdelen var under 40 år.

"Folk siger, at det er en konservativ konference, og det har de ret i på den ene side, men på den anden side, deltager der mange forskellige kirkeretninger. De er alle bange for det, den næste generation synger, men ved ikke, hvad de skal gøre. Vi har ikke alle svarene, men vi prøver at få folk til at synges troslyse og skaffe sangskrivere, som laver musik af høj kvalitet."

n/m

Personale i SFO på Skjern Kristne Friskole

Har du endnu ikke uddannelse, og lyst til at være sammen med børn og lære mere om pædagogikken for 5 til 10 årige, vil vi gerne modtage en ansøgning fra dig senest **fredag den 22. november**. Stillingen er ledig fra 1. januar 2020.

Se mere på www.skrif.dk
Yderligere oplysninger hos:
SFO leder Steen Sulkjær
4044 9616 / 4044 9618.

Jakobs Blomster- forum

Farvervej 8, Skjern
97 35 25 21
jakobsblomsterforum.dk

Frederiksborg Apotek
Slotsgade 26, 3400 Hillerød
Tlf. 48 26 56 00
apoteker Troels Ingemann
www.frederiksborg-apotek.dk

Åbent alle dage i året kl. 8-21

- LivogJob er STU uddannelse med bomulighed
- Praktisk og teoretisk undervisning med praktikker
- Kristent værdigrundlag og etik

- Tilgængelighed for alle

Marianne og Jørgen Sulkjær
forstanderpar

Tlf. 5444 1705 www.livogjob.dk

Vi har boligerne
Kom med din hverdag

Aarhus

Studievenlige lejligheder

Lyse og rummelige lejligheder
- 2, 3 eller 4 værelses -
i grønne omgivelser til en fornuftig
pris. Velegnet både til par og som de-
lejlighed - i cykelafstand fra Aarhus
C og de fleste uddannelses-
institutioner.

Tjek ind på vores hjemmeside og få
indtryk af lejlighederne og dem der
bor i dem.

Hejredalsparken.dk
Lejligheder i Aarhus

Lærer søges

Til et barselsvikariat

Vi søger en lærer til en stilling på fuld tid pr. 1. januar 2020. Du skal undervise i matematik i 3. kl., musik i 4. og 5. kl., madkundskab i 5. kl. og være støttelærer for to elever.

Vi forventer af dig

- At du har en relevant uddannelse som lærer eller lignende.
- At du kan tilslutte dig og arbejde aktivt og positivt med på skolens værdier.
- At du vil indgå i et udviklende og samarbejdende fællesskab.

Vi tilbyder dig

- En skole og arbejdsplads med højt til loftet.
- Et godt arbejdsmiljø med en uhøjtidelig omgangsform.
- Dygtige og velfungerende elever, der gerne vil undervises.
- Gode fysiske rammer og faglokaler.

Ansøgningen skal være skolen i hænde senest den 21. november 2019.

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst mellem Lærernes Centralorganisation og Finansministeriet.

Ansøgning med bilag sendes til skoleleder Christian Bruun, cbr@thomasskolen.dk.

Kontakt Christian Bruun (31392102) for yderligere oplysninger, eller læs mere på www.thomasskolen.dk.

Thomasskolen er en kristen friskole i Skovlunde. Vi har 280 elever fra 0.-9. klasse og 35 medarbejdere. Skolen vægter den kristne profil højt og har et højt fagligt niveau og en god trivsel.

HENRIK HØJLUND
OM MØDET MED
EN FREMMED
KULTUR OG
TROSPRAKSIS

HENRIK HØJLUND

Jeg tror, du er her

At slippe blufærdigheden og vove troen

176 sider | 199,95 kr.

Mødet med en tilsyneladende fremmed kultur og trospraksis i Etiopien sætter tanker i gang hos Henrik Højlund. Er det muligt at tro med større overbevisning og mindre blufærdighed?

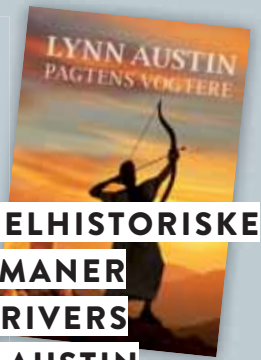
BIBELHISTORISKE
ROMANER
AF RIVERS
OG AUSTIN

FRANCINE RIVERS

Nådeslægten

616 sider | 299,95 kr.

Læs historien om fem kvinder, som Gud gjorde til en del af sit folk – og sin frelsesplan. Bogen er tidligere udgivet i en serie på fem romaner under navnet: Kvinderne i Jesu stamtavle.

LYNN AUSTIN

Pagtens vogtere

488 sider | 299,95 kr.

Lynn Austins nye bibelhistoriske roman skildrer begivenheder fra Ezras og Esthers Bog. Gennem de landflygtiges historier ser vi Guds urokkelige kærlighed til sit folk.

Forlagsgruppen Lohse | 7593 4455 | lohse.dk

Årets julegave!

Køb et gavekort til
BIBELDAGE 2020
- en særlig gave til
en, du holder af!

lmh@lmh.dk / 4826 0766 / lmh.dk/bibelkursus

Verden for Kristus

**NORSK LUTHERSK
MISJONSSAMBAND**

Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM) er en norsk missionsorganisation. NLM har seks udsendinge i Mongoliet. Kun knap 2 % av befolkningen er kristne, og NLM arbejder bl.a. for at nå en unæet folkegruppe i Vestmongoliet.

VI SØGER:
**DANSK/FÆRØSK VOLONTØR
TIL MONGOLIET**

Familien Ofoson er udsendt af NLM til Khovd i Vestmongoliet. En dansk lærer, Maiken Hadberg, står for undervisningen af børnene Silja, Carina og Set Olofson. Din opgave bliver primært at arbejde sammen med hende, og derudover får du opgaver i forbindelse med NLM's øvrige arbejde og den lutherske kirkes arbejde i byen..

Ansøgningsfrist: 27. november 2019
Tiltrædelse: August 2020

Se mere på dlm.dk/job/volontoer eller nlm.no.

Ring til LM's telefonandagt
74 52 66 44
Ny andagt hver dag

penta byg als
HOVED- OG TALENTPREISER

pentabyg.dk

29. maj- 4. juni

Sidepladser i bedste kategori til Passionsspillet

PASSIONSSPIL OG PRAG

Oplev Jesu lidelseshistorie opført af en hel landsby. Det verdensberømte Passionsspil er kendt verden over, og er en imponerende oplevelse. Vi fortsætter ferien i Tjekkiet smukke hovedstad Prag med slottet højt hævet over byen, den berømte Karlsbro og den gamle bydel.

Læs mere om rejsen på felixrejser.dk/oberammergau503 eller ring på 7592 2022

Brødremenighedens adventsstjerner

HERRNHUTER

adventsstjerner.dk

Du støtter Brødremenighedens Danske Mission, når du køber stjerner

ANE MEINER ►► Bogen er på en fin måde meget personlig i sin fortælleform

Jeg snupper lige et par afsnit, når jeg har tid

BOGANMELDELSE
AF ANE MEINER
PENSIONIST

Hans Jørn Østerby:
Refleksioner fra en rastløs rejse
ProRex 2019

152 sider – 150,- kroner

Bogen er opdelt i mindre afsnit, afsluttende med en sangtekst, som er forfattet af sanger Hans Jørn Østerby. Den kan derfor med fordel læses over nogle gange.

Hvert afsnit omhandler personer, begivenheder eller tanker og indtryk som optakt til den egentlige sangtekst.

Nogle af sangene er for mit vedkommende blevet spillet igen og igen herhjemme eller i bilen på vej fra sted til sted, lørefaldende melodier og meget person-

lige og seriøse tekster.

En af de mest kendte er nok sangen: *I en stille morgenstund*, som er den, der

indleder bogen.

Her beskriver Hans Jørn sin passion for at se mennesker løbe, og hvordan

tanken om at løbe ind i en ukendt fremtid kan fylde, men også at "I lge meget hvor vi går hen, har Jesus været der først".

Bogen er på en fin måde meget personlig i sin fortælleform.

Temaerne i de enkelte afsnit i bogen omhandler på samme måde forskellige aspekter i menneskelivet og i kristenlivet:

Kærligheden i ægteskabet, kærlighed til Gud, hverdagsbekymringer, angsten for at miste, sorgen når man mister, men også glæden i det nære, i familien og i menigheden.

Citat:

"Jeg roder rundt i natten og leder efter dagen. Jeg går mismodig og tyngt og leder efter danseskoene. Godt jeg ikke leder alene."

Bogen er let læst og let tilgængelig og giver en fin ramme om sange, vi allerede kender. Godt at have med i tasken, så man kan snuppe et afsnit, når man lige har tid.

LEDER ►

Bed for de danske jøder

MANGE DANSKERE HAR over for Det Jødiske Samfund i Danmark givet udtryk for deres medfølelse oven på de forfærdelige, antisemitiske hændelser i forbindelse med årsdagen for Krystalnatten den 9. november. En leder af bevægelsen Den Nordiske Modstandsbevægelse er sammen med en anden anholdt for omfattende hærværk mod jødiske gravsten i Randers. Det er godt og rigtigt, at så mange danskere siger fra over for den rendyrkede nazistisk-inspirerede antisemitisme, som tilsyneladende ligger bag de mange angreb. Det må retfærdigvis siges, at ingen er dømt endnu.

74 år efter det nazistiske riges fald er hadet mod jøder åbenlyst ikke forsvundet i historiens tåger. Fra flere kilder lyder det, at antallet af antisemitiske angreb er vokset i Europa. Hadet har mange ansigter. Det er ikke altid så tydeligt som begivenhederne den 9. november, men intet af det kan overraske den, der kender Bibelens beretning om Ester. Satan er opsat på at fjerne Guds ejendomsfolk fra Jordens overflade, men han skal ikke få held til det.

DET ER DOG ikke usandsynligt, at Danmark i løbet af en generation eller to kun har en brøkdel tilbage af det allerede lille antal af jøder, der lever her i dag. En lov mod omskærelse, trusler mod jødiske institutioner og nu også deciderede angreb mod jøder skaber naturligvis en frygt hos mange og en følelse af ikke at være velkommen. Antallet af personer, der immigrerer til Israel fra hele verden, vokser i disse år efter at have ligget lavt i mange år. Ordene fra Ezekiel 34,13 runger over vores tid: "Jeg vil føre dem ud fra folkene, samle dem fra landene og bringe dem til deres eget land."

DE DANSKE JØDER har allerede i flere år udvandret til Israel for at finde en jødisk partner eller et land, hvor man kan leve et traditionelt jødisk liv. Nogle af de danske jøder har også opdraget deres børn på en måde, så de følte det selvfølgelig at bosætte sig i Israel som voksne. Den slags udvandring har dog været frivillig. Det er begrædeligt, hvis vi nu skal til at opleve, at jøder forlader Danmark af utryghed. Sådan bør det ikke være.

Men så trist det end er, så er det også en påmindelse om, at "alle tings ende er nær. Vær derfor besindige og årvågne, så I kan bede" (1 Pet 4,7). Lad os bede for de danske jøder og for det danske samfund, at ikke hadet må få magten. Lad os bede og arbejde for, at jøderne må se, at Jesus også er deres Messias. Og lad os sammen med dem fordømme ethvert antisemitisk angreb.

Nicklas Laurup-Melner
ansv. redaktør

Nærværende bog til alle, der har erfaring med sorg

BOGANMELDELSE
AF BENTHE TRYGGEDSSON
PENSIONERET JOURNALIST

Jørn Henrik Olsen:
Lystid i mørket – Essays om sorg, ensomhed og livsmod
Vita Nuova Publisher 2019

140 sider – 199,95 kroner

Lystid i mørket er en meget velfunderet bog med et vidt spænd. Den behandler aktuelle emner, som vi alle vil kende noget til. Den er højaktuel, idet den blandt andet i essayet om sorg tager højde for den nyeste forskning inden for sorgmodeller.

Når det kan lade sig gøre at sige noget livsklogt og nærværende på blot 140 si-

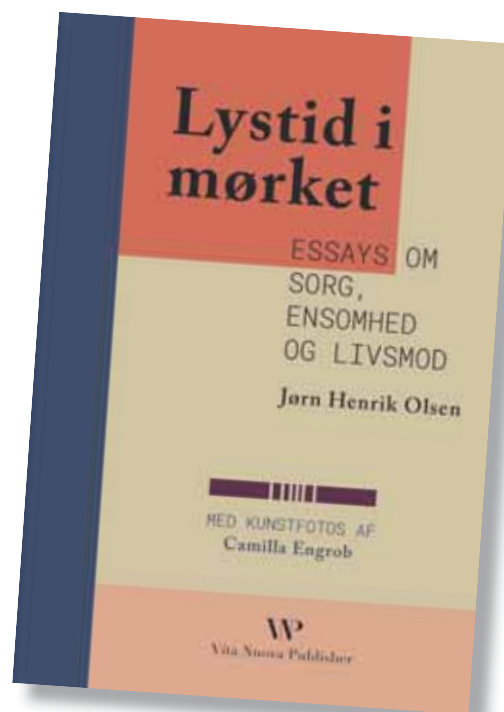
der, skyldes det forfatterens (JHO) unikke sproglige præcision og hans brug af og henvisning til litteraturen, filosofien, kunsten og teologien. Der er mange citater, men de er alle med til at give teksten dybde og relevans for emnerne.

JHO sammenligner selv bogens essays med et fordybelsesrum, og det er netop sådan, man får mest ud af den.

Lystid i mørket er konstrueret sådan, at der både er noget til den fagligt orienterede og til dig og mig, som har forskellige oplevelser af sorg og ensomhed.

Sprogligt og grafisk er den båret af nænsomhed og nærvær.

Camilla Engrob har givet bogen et stramt design og forsynet den med enkle kunstfotos. Det giver ro til

emnerne, ja man kunne måske sige, at JHO har et male-

risk sprog og Camilla Engrob talende fotos.

tro &
mission
inspiration | nærvær | holdning

LÆS PÅ DLM.DK ►

Tre tidligere prostituerede døbt

Der var lovsang og forbøn ved Mekong-floden den 20. oktober, da tre unge kvinder, hjulpet gennem organisationen Daughters of Cambodia, blev døbt til nyt liv i Kristus.

dlm.dk/nyt

Lykkehjul bringer evangeliet

Den peruanske lutherske kirkes nye missionærer i Colombia tager utraditionelle metoder i brug, når de evangeliserer blandt mennesker på gaden i Bogotá.

dlm.dk/nyt

Vådt vasketøj

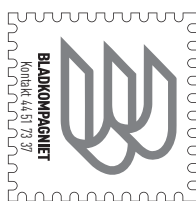
12/11/2019 | JULIE SOLGAARD, MISSIONÆR I PERU

Den store jernport til gården gik op, og ind kom en ung mor og hendes lille søn skubbende med en trillebør fyldt med opvredet vasketøj. Det var Lukas' legekammerat og hans mor, der kom. De bor på landet uden for Cuzco, hvor vi lige for tiden tager til gudstjeneste om søndagen.

Vi hilste på hinanden med kindkys, og mens hun hang vasketøjet op på tørresnorene i gården, holdt jeg lidt øje med de små livlige drenge, der straks fortsatte deres leg ...

dlm.dk/blog

Tro & Mission, Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tro & mission

 Inspiration | nærvær | holdning

20 | 22. NOVEMBER 2019

 ARGANG 119

► Jeg udfordrer dig: Tør du slukke for støjen her og nu og slå op på Salme 23 og være stille med de ord i fem-ti minutter?

Henrik P. Jensen

2

ARVEN ER DIN STAFET TIL LIVET

 – gi' den videre

Testamente;

 Hvordan fordeles arven efter en afdød? Kan man selv få indflydelse på det? Hvordan opretter man et testamente? Hvad betyder arv for LM's økonomi? Det er nogle af de spørgsmål, som Tro & Mission svarer på

6-7

Ritha og Flemming Hansen var missionærer i Tanzania for 21 år siden. Nu rejser de tilbage til nye opgaver

5

400 unge deltog i weekenden på konferencen Mission 19 i Hillerød. Her var temaet "At leve er at rejse"

3

Missionær Brian Christensen underviser i engelsk på det tekniske gymnasium E2STEM i Phnom Penh

4